

Not: Sağlık nedeniyle görevinde bulunmayan müdür yerine vekalet eden personele vekalet aylığı ödenmesi hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-3624064
Konu: Vekalet Aylığı

23/05/2022

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29.04.2022 tarihli ve E-62115407-929-21218 sayılı yazınız.

Belediyeniz bünyesinde 3 üncü derece şef kadrosunda görev yapan ilgilinin kanuni izin sebebiyle yazı işleri müdürü görevinden ayrılan personelin yerine vekaleten görevlendirildiği ve 3 aydır bu görevi yürütmekte olduğundan bahisle ilgiliye söz konusu görevlendirmeye ilişkin vekalet aylığı ödenip ödenemeyeceğine ilişkin Bakanlığımız görüşünü talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Vekâlet, en genel şekliyle bir kimsenin görevinin diğer bir kişi tarafından üstlenilmesi anlamına gelmektedir. Personel hukukumuzca benimsenmiş bir kurum olarak vekâlet ise kamusal hizmetlerin sürekliliği ilkesi çerçevesinde Devlet faaliyetlerinin aksamasının önüne geçilmesi için sürekli ya da geçici olarak boşalan kadrolara üçüncü kişilerin vekil olarak atanması şeklinde tanımlanabilir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun; "*Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları*" başlıklı 86 ncı maddesinde, "*Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.*

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, dış tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan (...) ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkokul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir." hükmüne,

"Vekalet görevinin fiilen yapılması şartı" başlıklı 174 üncü maddesinde, "Vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır." hükmüne,

"Vekalet, ikinci görev aylık ve ücretleri ile diğer ödemeler" başlıklı 175 inci maddesinde, "Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise ... üçte ikisi verilir. ...

Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur. ..." hükmüne yer verilmek suretiyle, vekâlet halinde vekâlet aylığının hangi şartlarda ve tutarda ödenebileceği öngörülmüştür.

Mezkûr Kanunun yukarıda yer verilen 175 inci maddesinde yer alan "*... kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.*" ifadesi ile vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunluluğu

sadece vekalet aylığı müessesesi ile sınırlandırılmıştır. Bu düzenlemeye göre vekalet aylığı ödememek şartıyla hizmet süresi ve öğrenim bakımından asilde aranan şartları taşımayanların vekil olarak atanması mümkündür. Bu şekilde görevlendirmeler için tedvir ifadesinin kullanıldığı mahkemelerce de kabul görmüş bir uygulamadır. Ancak vekaleten atanacak kişinin vekalet aylığından yararlanabilmesi için vekalet edilecek kadro veya göreve ilişkin mevzuatta öngörülen genel ve özel atanma şartlarını taşıması gerekmektedir.

Nitekim, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Kararın 9 uncu maddesinde, "(1) 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca;

a) 1) Kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilene;

aa) Vekaletin, 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

bb) Vekaletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.

2) aa) Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,

bb) Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,

cc) Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs, seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için), çç) Diğer personel kanunlarına tabi olanlardan bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet edenlere,

dd) Kurumların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerinde kadrosu bulunmayan okul müdürlüğü, okul müdür başyardımcılığı ve okul müdür yardımcılığı görevlerini yürütenlere,

ee) Bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet eden her statüdeki sözleşmeli personele (6/2/1997 tarihli ve 97/9021 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki kadro karşılığı sözleşmeli personel hariç), vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmez.

b) Bir göreve açıktan vekalet edenlere, bu göreve ait zam ve tazminatlar, 657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın vekalet aylığıyla birlikte ödenir." hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasında, "... kurumlarınca bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekalet ettirilene, vekaletin 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine istinaden yapılmış ve bu hususun onayda belirtilmiş olması, vekalet görevinin Cumhurbaşkanınca atama yapılması gereken kadrolar için ilgili bakan, diğer kadrolar için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi, vekalet eden personelin asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşıması kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek

ödemedi fazla olması halinde, aradaki fark, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödenir. Ancak, mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere bu şekilde ödeme yapılmaz." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümlerden de anlaşılacağı üzere;

-Vekaletin 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine göre verilmesi ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

-Vekaleten atananların genel ve özel mevzuatında asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşıması,

-Vekaletin asili atamaya yetkili amirlerce verilmesi,

kaydıyla, vekaleten atanan memurlar; yürüttükleri vekalet görevi sebebiyle 657 sayılı Kanun, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlar İlişkin Karar ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddelerinde belirtilen şart ve tutarlarda vekalet aylığı, zam ve tazminat farkı ile ek ödeme farkının ödenmesine hak kazanacaklardır.

Diğer taraftan, 2/7/2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin;

"Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde, "(1) Bu Yönetmelik, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan Devlet memurlarından, 5 inci maddede sayılan kadrolara görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsar.

(2) Belediyelerin üyesi olmadıkları mahalli idare birlikleri hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz." hükmü,

"Görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadrolar" başlıklı 5 inci maddesinde, "(1) Görevde yükselmeye tabi kadrolar aşağıda belirtilmiştir:

a) Yönetim hizmetleri grubu;

1) Müdür, şube müdürü, ..." hükmü,

"Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda aranacak genel şartlar" başlıklı 6 ncı maddesinde, "(1) Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda;

a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

b) 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak,

c) Bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanabilmek için son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak,

genel şartları aranır. Ancak, ilan edilen kadro için yerel yönetimde bir yıl çalışma şartını taşıyan personel bulunmaması durumunda, söz konusu kadro için yapılacak başvuruda bu şart aranmaz." hükmü,

"Görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak özel şartlar" başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, "(1) 5 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan unvanlara görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) Müdür ve şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;

1) Fakülte veya en az dört yıllık yüksek okul mezunu olmak

2) Son müracaat tarihi itibarıyla, koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk müşaviri, çözümleyici, uzman, sivil savunma uzmanı, ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru ile eğitim kadrolarında veya en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az iki yıl ya da 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde veya ortaöğrenim

düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az altı yıl çalışmış olmak," hükmü,

Aynı maddenin ikinci fıkrasında, "(2) Birinci fıkranın (a), (e) ve (f) bentlerinin (2) numaralı alt bentlerinde sayılan ve farklı alt görev hizmet süresi belirlenen unvanlarda çalışmış bulunan personelin alt görev hizmet süresinin hesaplanmasında;

a) İki yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin tamamı,

b) Dört yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin yarısı,

c) Altı yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin üçte biri, alınmak suretiyle, toplam en az iki yıllık süre şartı aranır." hükmü ile söz konusu kadrolara asaleten atanmada aranan özel şartlar düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunluluğu göz önünde bulundurulduğunda kurum içinden veya diğer kurumlardan söz konusu müdürlük kadrosuna vekaleten atananların vekaleten yürüttüğü göreve ilişkin vekalet aylığı, zam ve tazminat ile ek ödemelerden yararlanabilmesi için fakülte veya en az dört yıllık yüksekokul mezunu olması ve en az iki yıl süresince uzman, sivil savunma uzmanı, şef, ayniyat saymanı, kontrol memuru, eğitmen veya muhasebeci kadrosunda ya da en az altı yıl süresince 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde veya ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda çalışmış olması gerekmektedir.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; hastalık sebebiyle görevinden ayrılan kişiye vekalet eden ilgilinin; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca vekalet görevinin üç aydan fazla devam etmesi şartını taşıdığından vekalet aylığı almaya hak kazandığı, ancak 17/4/2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Kararın "Vekalet" başlıklı 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (bb) bendi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesinde belirtildiği üzere hastalık izni sebebiyle görevinden ayrılan personelin yerine vekaleten atandığından belirtilen şartları taşımadığı anlaşılmakta olup zam ve tazminat ile ek ödeme farkından yararlanamayacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.
Genel Müdür